



## Göçmenlere Yönelik Dil **Desteği** Avrupa Konseyi Araç Kutusu

### 10 - **Düşük okuryazarlığa** sahip göçmenlerin desteklenmesi

Amaç: Göçmenler **arasında** tipik olarak bulunan **farklı okuryazarlık** profilleri **hakkında farkındalık** yaratmak.

Bazı yetişkinler birkaç dilde okuyup yazabilirken, diğerleri yalnızca ana dillerinin alfabesinde okuyup yazabilmektedir. Bazıları hiçbir dilde okuyup yazamayabilir, bazıları ise kalemle yazı yazamayabilir ancak bir metin mesajını oldukça güvenli bir şekilde oluşturabilir veya 'sigara içilmez' işareti gibi kısa bir metin içeren bir sembolü anlayabilir.

Hedef dilde kullanılan farklı bir alfabeyle okuyup yazabilen göçmenlerin okuma yazma bilmediğinin vurgulanması önemlidir. Yeni bir yazı sistemi öğrenmek zorunda kaldıklarında (ayrıca bkz. Araç 8 - *Yeni bir dilde okuma ve yazmayı öğrenirken karşılaşılan zorluklar*), bu süreçte kendilerine yardımcı olması için bir veya daha fazla başka alfabede mevcut okuryazarlık becerilerini kullanabilirler.

Okuryazarlık, bir dilin yazılı kodlarını anlayabilme kapasitesidir. Başka bir deyişle, bir kişinin günlük yaşamdaki görevlerini yerine getirmek, gayri resmî ve yaygın eğitim de dâhil olmak üzere kaynaklara ve hizmetlere erişmek ve sosyal, mesleki ve idari faaliyetlerde iletişim kurmak için yazılı metinleri (el yazısı, basılı, dijital veya çok modlu olabilir) tanımlama, anlama, yorumlama ve üretme yeteneğidir.

Okuryazarlık, basit kelimeleri okuma ve anlama becerisinden, eleştirel düşünme için metinleri kullanma ve yazılı olarak etkili bir şekilde iletişim kurma becerisine kadar bir dizi yeterliliği içerir. Bu ilerleme hakkında rehberlik için Avrupa Konseyinin LASLLIAM Referans kılavuzuna (Yetişkin Göçmenlerin Dilsel Entegrasyonu için Okuryazarlık ve İkinci Dil Öğrenimi) başvurabilirsiniz<sup>1</sup>.

Bu kılavuzda, aşağıda açıklanan dört okuryazarlık seviyesini tanımlanmaktadır.

#### 1. Seviye: Okuryazarlığı keşfetme.

Bu seviyede okuma, örneğin, görerek ezbere öğrenilen kelimelerin bütün birimler olarak tanınması anlamına gelir. Yazmak, bir örnekten çizmek veya kopyalamak anlamına gelir. Bu seviyenin sonuna doğru öğrenci, pratik yaptığı ilgili kelimeleri (kendi adı ve adresi, haftanın günleri ve yılın ayları gibi)

<sup>1</sup> Yetişkin Göçmenlerin Dilsel Entegrasyonu için Okuryazarlık ve İkinci Dil Öğrenimine (LASLLIAM) dair referans kılavuz - <https://www.coe.int/en/web/education/-/new-isbn-publication-6-reference-guide-literacy-and-second-language-for-the-linguistic-integration-of-adult-migrants-laslliam->

tanıyabilir ve alfabedeki harflerin çoğunu ve metro veya tramvay sisteminin logosu gibi kişisel olarak ilgili sembolleri veya işaretleri tanıyabilir.

### *2. Seviye: Temel kod çözme ve kodlama*

Bu seviye alfabetik prensibin öğrenilmesiyle ilgilidir. Bu seviyenin sonunda öğrenci, örneğin kısa basit kelimeleri bağımsız olarak okuyabilir. Öğrenci ayrıca pratik yaptığı ve sesler ve harfler arasında yakın bir uyumun olduğu kısa kelimeleri yazabilir.

### *3. Seviye: Gelişmiş kod çözme ve kodlama*

Bu seviyede kod çözme ve kodlama, alfabetik harfler (grafemler) ve sesler (fonemler) arasında daha karmaşık bir ilişkinin olduğu kelimelere kadar genişletilir. Bu aşamanın sonunda öğrenci, örneğin, daha karmaşık fonolojik yapılara sahip bilinen kelimeleri okuyabilir ve yazabilir.

#### 4. Seviye: Pekiştirme ve akıcılığa doğru

Bu seviyede, aşına olunan ve ilgili konularla alakalı kelime, deyim ve cümleleri okuma becerisi pekiştirilir. 4. seviyenin sonunda öğrenci, örneğin, 3. seviyede olduğu gibi aynı kelimeleri daha hızlı ve akıcı bir şekilde yazabilir.

Yukarıda açıklanan yetişkinler için okuryazarlığın dört aşaması, göçmenlerin hangi desteğe ihtiyaç duyabileceğini ve konuya nasıl yaklaşılacağını anlamana yardımcı olabilir. Ancak, bir kişinin okuryazarlığı ile tanımlanan seviyelerden herhangi biri arasında farklılıklar olabileceğinin göz önünde bulundurulması gerekir, çünkü bu kişi dört seviyeden de özellikler gösterebilir. Başka bir deyişle, eşit olmayan bir okuryazarlık profiline sahip olabilirler (ayrıca bkz. Araç 6 - Göçmenlerin eşit olmayan dil profillerinin farkında olunması ve bunların dikkate alınması).

Bu dört farklı portreyi örnek olarak ele alın ve bir kişinin geçmişinin öğrenmesini nasıl etkileyebileceğini düşünün.

Abdi 45 yaşında Somalili bir Bantu erkeği. Menşe ülkesinde örgün eğitime erişimi yoktu. Bir Kuşitik dili olan ana dili yazılı değil, sadece konuşulan bir dil. Ev sahibi ülkeye bir yıl önce geldi ve hedef dildeki sözel yeterlilik seviyesi başlangıç düzeyinde. Abdi işsiz ve araçlar dışında ev sahibi toplumla hiçbir teması yok. Abdi şu anda bir LASLLIAM 1. Seviye kursuna katılıyor.

Natalie, Abdi'nin sınıf arkadaşı. Fildişi Sahili'nden üç yıl önce aile birleşimi programı kapsamında ev sahibi ülkeye gelen 37 yaşında bir kadın. Natalie Bété ve Fransızca konuşuyor. Hiç okula gitmemiş ve okuma yazma bilmiyor. Hem ana dilinde hem de Fransızcadaki iyi sözel becerileri sayesinde ev sahibi ülkenin konuşma dilini biraz öğrendi.

Abbas 17 yaşında ve anavatanında (Pakistan) düşük seviyede (dört yıl) eğitim almış. Ana dilinde sadece sınırlı bir eğitim görmüş. Refakatsiz bir çocuk olarak beş aydır ev sahibi ülkede yaşıyor. Şu anda bir mesleki eğitim kursuna katılıyor ve ev sahibi ülke ortamıyla düzenli olarak temas halinde.

Fatima 58 yaşında ve Afganistan'da sekiz yıl boyunca okula gitmiş. Abbas gibi o da bazı şeyleri okuyup yazabilse de çoğu günlük durumda okuma yazma bilmiyor. Bunun nedeni son 30 yıldır çok az okuma yazma öğrenmiş olması. Ev sahibi ülkeye dokuz yıl önce gelmiş ve yakın bir arkadaş ağı ve çalışma ortamındaki günlük etkileşim sayesinde sözlü dilde iyi bir yetkinliğe sahip.

Özellikle Abdi ve Natalie'nin durumlarını düşünün: İlk kez okuma yazma öğrenirken aynı zamanda yeni bir dil öğreniyorlar. Bu büyük bir zorluk ve özellikle Abdi için çok çaba gerektiriyor çünkü o da konuşma diline yeni başlıyor.